

Sygn. akt VIII Ca 530/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Marek Lewandowski (spr.)
Sędziowie:	SSO Włodzimierz Jasiński SSO Marek Paczkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Dorota Kwiatkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 listopada 2017 r.

sprawy z wniosku **M. W. (1)**

z udziałem **M. W. (2)**

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 9 lutego 2017 r.

sygn. akt I Ns 1637/14

p o s t a n a w i a :

1. oddalić apelację,

2. ustalić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie w postępowaniu odwoławczym.

/SSO Włodzimierz Jasiński/ /SSO Marek Lewandowski/ /SSO Marek Paczkowski/

VIII Ca 530/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 9 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w sprawie z wniosku M. W. (1) z udziałem M. W. (2) o podział majątku wspólnego postanowił: I. ustalić, że przedmiotem podziału majątku wspólnego stron są: 1. nakłady poczynione przez strony w trakcie trwania związku małżeńskiego na nieruchomości uczestnika położoną w M.(...), dla której w Sądzie Rejonowym w Grudziądzu prowadzona jest księga wieczysta (...) o wartości 37.000,00 zł; 2. ruchomości:

- samochód F. (...) nr. rej. (...) o wartości 6. 400,00 zł.
- zestaw kuchenny o wartości 507,50 zł,
- kuchnia gazowo – elektryczna o wartości 168,00 zł,
- lodówko – zamrażarka o wartości 283,50 zł,
- okap kuchenny – 35,00 zł,
- kuchenka mikrofalowa – 66, 50 zł,
- ekspres kawowy – 77, 00 zł,
- parowar C. – 73, 50 zł,
- maszynka do mielenia mięsa – 98,00 zł,
- mikser – 29, 05 zł,
- suszarka do grzybów i owoców S. – 56, 00 zł,
- młynek do kawy – 38, 83 zł,
- zestaw obiadowy, naczynia 60 szt. - 121, 80 zł,
- szklanki do napojów 12 szt. – 21, 00 zł.
- waga kuchenna – 15, 58 zł,
- stół plus taboret (trzy krzesła) – 91,00 zł,
- lampa wisząca ścienna – 27, 30 zł,
- pralka – 273, 00 zł,
- szafki łazienkowe wisząca i stojąca – 205, 33 zł,
- segment młodzieżowy z biurkiem – 308,00 zł,
- regał na książki – 31, 50 zł,
- segment 8 – elementowy – 192, 50 zł,
- ława rozsuwana podnoszona - 160,65 zł,
- lampa dwuelementowa – 24,50 zł,
- zestaw audio – 58,43 zł,
- zestaw mebli – 272,50 zł,
- telewizor – 426,65 zł,
- żelazko P. – 22,58 zł,
- aparat cyfrowy N. – 39,50 zł,

- odkurzacz piorący P. – 158,50 zł,
- namiot turystyczny 3 – osobowy, 190,20 zł,
- rower górski G. – 800,00 zł,
- rower (...) 200,00 zł,
- drabina – 200,00 zł,
- betoniarka – 263,33 zł; II. w wyniku podziału majątku wspólnego przyznać na wyłączną własność wnioskodawczyni M. W. (1) samochód osobowy F. (...) oraz rower (...), zaś uczestnikowi M. W. (2) nakłady na nieruchomości i pozostałe ruchomości opisane w pkt I ppkt 2; III. ustalić, że wnioskodawczyni poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci spłaty kredytu w kwocie 5.608,33 zł zaś uczestnik w postaci spłaty pożyczki w kwocie 1500,00 zł;
- IV. oddalić dalsze wnioski stron w zakresie nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty, bądź z majątku osobistego na majątek wspólny;
- V. tytułem dopłaty zasądzić od uczestnika M. W. (2) na rzecz wnioskodawczyni M. W. (1) kwotę 20.006,29 zł, płatną w terminie 3-ch miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki;
- VI. zasądzić od uczestnika M. W. (2) na rzecz wnioskodawczyni M. W. (1) kwotę 81,00 zł tytułem zwrotu kosztów, a na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Rejonowego w Grudziądzu kwotę 937,83 zł tytułem zwrotu tymczasowo poniesionych wydatków.

Sąd I instancji wydał powyższe orzeczenie na podstawie następujących ustaleń faktycznych. Po pierwsze, Sąd ten ustalił, że wnioskodawczyni M. W. (1) i uczestnik M. W. (2) zawarli związek małżeński 6 listopada 1996 r. Małżeństwo to zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 29 maja 2014 r., który uprawomocnił się 20 czerwca 2014 r.. Do tej daty strony pozostawały we wspólności ustawowej. Jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego rodzice uczestnika wyłożyli środki na zakup przez niego nieruchomości położonej w R., objętej księgą wieczystą numer (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Grudziądzu. Cena nabycia wynosiła 177.525.000 st. zł, a w dniu nabycia, tj. 9 lutego 1993 r., wpłacono 18.640.100 st. zł. Reszta miała być płatna w dziewięciu rocznych ratach. Wszystkie raty, w tym uiszczane w trakcie trwania związku małżeńskiego stron spłacili rodzice uczestnika z własnych środków. Traktowali bowiem zakup tej nieruchomości, w tym także spłatę rat jako wyposażenie w formie darowizny syna. Sąd Rejonowy ustalił także, że w trakcie trwania związku małżeńskiego strony poczyniły nakłady na nieruchomość uczestnika wskazane w opinii biegłej O. o wartości 37.000 zł. Ponadto strony w trakcie małżeństwa nabyły ruchomości opisane szczegółowo w pkt I ppkt 2 postanowienia. Zdaniem Sądu I instancji do majątku wspólnego stron nie wchodziły meble skórzane, bowiem stanowiły one mienie odrębne uczestnika jako darowane jemu z okazji (...)urodzin. Wartość ruchomości wynikała z opinii biegłych J. i L., przy czym co do niektórych jak drabina, rowery strony uzgodniły wartości. Ponadto Sąd a quo wskazał, że już po ustaniu małżeństwa wnioskodawczyni poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci spłaty kredytu wydatkowanego w trakcie małżeństwa w kwocie 5.608,33 zł, zaś uczestnik w postaci spłaty pożyczki również sponżytkowanej w małżeństwie w kwocie 1.500 zł. W ocenie Sądu Rejonowego nie zasługiwał natomiast na uwzględnienie wniosek o rozliczenie nakładów z majątku wspólnego na spłatę rat na zakup nieruchomości, albowiem jak spłat tych dokonywali rodzice uczestnika w formie darowizny. Oddalono też wniosek co do nakładów na samochód F. (...), bowiem bezsporne było, że użytkowała go tylko wnioskodawczyni, a zatem sama winna była ponosić nakłady związane z bieżącym utrzymaniem samochodu. Dokonując podziału majątku wspólnego Sąd Rejonowy przyznał wnioskodawczyni na wyłączną własność samochód i rower, który posiada, zaś uczestnikowi poczyniono nakłady na nieruchomości wspólną i pozostałe ruchomości, a to z tego tytułu, że cały czas pozostawały one i pozostają w domu uczestnika i tylko on z nich korzystał. Nie było zatem wskazane, by przekazywać je wnioskodawczyni, choćby z tego też względu, że ich wartość szacowana była na dzień ustania wspólności i obecnie nie wykluczone, że byłaby niższa skutek użytkowania wyłącznie przez uczestnika. Wartość majątku wspólnego zamykała się kwotą 49.104,24

zł, a udział każdej ze stron to kwota 24.552,12 zł. Wartość przyznanych rzeczy wnioskodawczyni to kwota 6.600 zł. Zatem do wyrównania jej udziału w majątku wspólnym uczestnik winien dopłacić kwotę 17.952,12 zł. Z tytułu spłat rat kredytu uczestnik winien zwrócić wnioskodawczyni kwotę 2.804,17 zł, zaś wnioskodawczyni uczestnikowi kwotę 750,00 zł. Ostatecznie zatem z tytułu rozliczenia tych nakładów stron na majątek wspólny uczestnik winien dopłacić wnioskodawczyni 2.054,17 zł (2804,17 – 750,00). W konsekwencji powyższych wyliczeń, zdaniem Sądu I instancji uczestnik zobowiązany jest do spłaty na rzecz wnioskodawczyni kwoty 20.006,29 zł. Z uwagi na okres, jaki upłynął od ustania wspólności, a także fakt, że wnioskodawczyni nie posiada w przeciwieństwie do uczestnika ustabilizowanej sytuacji mieszkaniowej za wskazane sądy uznał, że spłata winna być dokonana jednorazowo, w terminie 3-ch miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia. Jest to wystarczający termin do uzyskania, choćby w drodze kredytu stosownych środków przez uczestnika. Rozstrzygając o kosztach postępowania, Sąd a quo zwrócił uwagę, że koszty, które poniosła wnioskodawczyni zamykały się kwotą 2.100,00 zł (1000 zł. opłata od wniosku, 1100 zł zaliczki na wydatki). Koszty, które poniósł uczestnik to kwota 1000 zł zaliczki na wydatki. Ze środków Skarbu Państwa tymczasowo wydatkowano łącznie 937,83 zł. Zatem łączne koszty sądowe to kwota 4.037, 83 zł, dzielona na pół stosownie do udziałów stron daje sumę 2.019 zł. Dla wyrównania kosztów pomiędzy stronami uczestnika obciążono kwotą 937,83 zł tymczasowo poniesionymi wydatkami przez Skarb Państwa i kwotą 81 zł dla wnioskodawczyni. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał przepisy art. 43 i n. k.r.o. oraz 506 i n. k. p. c., zaś o kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik, który zaskarżył je w całości, domagając się jego zmiany ewentualnie uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucił, że Sąd Rejonowy bezzasadnie przyznał jemu na wyłączną własność ruchomości opisane w punkcie I ppkt 2 postanowienia, albowiem skarżący nie wyrażał zgody na przejęcie ich na własność i powinny one zostać sprzedane przez komornika sądowego. Przyznanie ich uczestnikowi powoduje obowiązek uiszczenia dopłaty na rzecz wnioskodawczyni, który to obowiązek przekracza możliwości finansowe uczestnika. Ponadto skarżący wniósł o rozłożenie zasądzonej dopłaty na 12 równych rat.

W uzupełnieniu apelacji skarżący sprecyzował zakres zaskarżenia, wskazując, że skarży orzeczenie w punkcie II w zakresie przyznania jemu ruchomości z wyjątkiem samochodu osobowego i roweru oraz w zakresie punktu V w zakresie nierozłożenia zasądzonej dopłaty na raty. Skarżący zarzucił naruszenie: 1) art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 2 k.c. polegające na przyznaniu uczestnikowi na wyłączną własność ruchomości stanowiących majątek wspólnych w sytuacji, gdy uczestnik się na to nie godził, 2) art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 3 k.c., polegające na nierozłożeniu kwoty zasądzonej dopłaty na raty w sytuacji, gdy możliwości zarobkowe uczestnika, samodzielnie utrzymującego syna stron nie pozwalają mu na jednorazową zapłatę zasądzonej kwoty.

Na podstawie powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez: - w zakresie punktu II poprzez przyznanie na wyłączną własność wnioskodawczyni samochodu osobowego marki F. (...) i roweru (...) oraz zarządzenie sprzedaży pozostałych ruchomości opisanych w punkcie I ppkt 2 stosownie do przepisów k.p.c. i określenie, że suma uzyskana ze sprzedaży, po pomniejszeniu o nieuiszczone koszty egzekucyjne należne komornikowi po zwróceniu poniesionych przez wnioskodawczynię i uczestnika kosztów egzekucyjnych będzie podlegała podziałowi na rzecz wnioskodawczyni i uczestnika po połowie, - w zakresie punktu V poprzez zasądzenie tytułem dopłaty od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwoty 17.254,17 zł płatnej w 12 ratach płatnych do 15-go dnia każdego miesiąca, począwszy od uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności każdej z rat, przy czym pierwsza rata wynosić będzie 1.304,17 zł, a pozostałe po 1.450 zł.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczyni wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Na wstępie należy podkreślić, że w ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne Sądu I instancji były prawidłowe, znajdowały wsparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, ocenionym należycie, bez naruszenia granic swobody sędziowskiej. W konsekwencji Sąd drugiej instancji podzielił je w całości i przyjął za własne. W związku z tym nie istniała już potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. postanowienie SN z dnia 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, LEX nr 1365587).

W kontekście podniesionych przez apelującego zarzutów należy wskazać, że w piśmiennictwie i judykaturze przyjmuje się powszechnie, że z przepisów art. 623 k.p.c. i art. 211 k.c., dotyczących zniesienia współwłasności rzeczy i mających zastosowanie także do innych działów majątkowych, w tym podziału majątku wspólnego, wynika jednoznacznie, że podstawowym, niejako elementarnym sposobem podziału majątku jest jego podział w naturze. Ten sposób podziału majątku ma pierwszeństwo. Podział fizyczny znajduje uzasadnienie szczególnie w przypadku działu mas majątkowych skupiających w sobie wiele różnego rodzaju przedmiotów. Podział w naturze odbywa się wtedy zwykle bez konieczności fizycznego dzielenia poszczególnych jednostkowych przedmiotów, ale polega on zazwyczaj na przyznaniu podmiotom wspólności „całych”, odrębnych przedmiotów, które będą zasilać wydzielone schedy spadkobierców czy udziały małżonków. Nie oznacza to jednak, aby w dziale spadku i w podziale majątku wspólnego niemożliwy był podział na części samego jednego przedmiotu (np. nieruchomości) i bez znaczenia będzie, czy przedmiot ten jest jedynym składnikiem, czy też jednym z wielu składników masy majątkowej poddanej podziałowi.

Jeżeli oznaczony przedmiot wyczerpujący cały lub prawie cały majątek nie daje się podzielić, wówczas zgodnie z art. 212 § 2 k.c. może on być przyznany stosownie do okoliczności jednemu z podmiotów wspólności z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedany stosownie do przepisów k.p.c. Z unormowania tego należy wnosić, że ustawodawca przyjął równorzędność obu tych sposobów podziału majątku.

Niewątpliwie trafnie wywodzi skarżący, że sposób podziału majątku dokonywany przez sąd powinien uwzględniać wolę uczestników postępowania co do sposobu wyjścia ze współwłasności. Wynika to z art. 622 § 2 k.p.c., który nakłada na sąd obowiązek dokonania zniesienia współwłasności, uwzględniającego zgodne stanowisko uczestników postępowania podziałowego. Jednak kwestia, do kogo należy wybór sposobu podziału majątku w sytuacji, gdy określonego przedmiotu nie da się podzielić, a uczestnicy nie są zgodni co do sposobu podziału, nie jest oczywista. Trzeba w tym miejscu odnotować, że na gruncie obowiązywania art. 212 § 2 k.p.c. wyrażono w judykaturze pogląd, zgodnie z którym w granicach uprawnień wynikających z art. 212 k.c. sąd jest władny nawet bez zgody uczestników postępowania dokonać samodzielnie wyboru sposobu zniesienia współwłasności stosownego do okoliczności rozpoznawanej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lipca 1982 r., III CRN 161/82, Legalis).

Aktualnie przeważa jednak w judykaturze i piśmiennictwie pogląd, że przyznanie przedmiotu objętego współwłasnością jednemu ze współwłaścicieli nie jest możliwe w sytuacji, gdy współwłaściciel ten nie wyraża zgody na przyznanie jemu własności rzeczy (por. postanowienie SN z 16 września 2016 r., IV CSK 763/15, Legalis; postanowienie SN z 14 listopada 2012 r., II CSK 187/12, Legalis). Stanowisko to nie dotyczy jednak każdej rzeczy objętej postępowaniem. Chodzi o te przedmioty, które wyczerpują w zasadzie cały majątek objęty podziałem. Nieprzypadkowo art. 212 § 2 k.p.c. dotyczy zniesienia współwłasności jednej rzeczy i znajduje na mocy art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. odpowiednie zastosowanie do uregulowanych w k.p.c. innych podziałów majątku, obejmujących wiele rzeczy.

W realiach sprawy nie może ująć uwagę, że Sąd Rejonowy przyznał uczestnikowi ruchomości, które znajdują się w jego mieszkaniu. Jest bezsporne, że uczestnik – z wyłączeniem wnioskodawczyni – przez cały czas korzystał z tych rzeczy. W chwili ustania małżeństwa strony nie podzieliły się tymi ruchomościami. Z uwagi na czynności podjęte przez uczestnika, w szczególności doprowadzenie do eksmisji wnioskodawczyni z mieszkania utraciła ona jakąkolwiek możliwość korzystania z tych rzeczy

Nie może też umknąć, że wartość spornych rzeczy jest niewielka i nie wpływa znacząco na wysokość zasądzonej dopłaty. Sprzedaż tych rzeczy na licytacji publicznej należy ocenić jako wysoce nieprawdopodobne z powodu ich aktualnego stanu, wynikającego z używania ich przez uczestnika postępowania. W konsekwencji orzeczenie o sprzedaży spornych rzeczy na licytacji jako sposób podziału każdej z tych rzeczy nie byłoby uzasadnione ekonomicznie i wiązałyby się jedynie z obciążeniem stron dodatkowymi kosztami bezskutecznej licytacji poszczególnych ruchomości.

Mając na uwadze powyższe, zarzut naruszenia art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 2 k.c. należało uznać za bezzasadny. Zdaniem Sądu drugiej instancji Sąd Rejonowy nie naruszył również art. 212 § 3 k.p.c., nie rozkładając zasądzonej dopłaty na raty. Zgodnie ze wskazanym przepisem, jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

Jak trafnie przyjmuje się w piśmiennictwie na gruncie cytowanego uregulowania kompetencje sądu w zakresie wyrównywania wartości udziałów nie ograniczają się do prostego zasądzenia dopłat lub spłat. Co oczywiste, sąd obowiązany jest oznaczyć termin i sposób ich uiszczenia, również w ten sposób, że rozłoży ich płatność na raty. W tym przypadku termin uiszczenia dopłat lub spłat nie może jednak przekraczać łącznie 10 lat. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd może odraczać płatność rat już wymagalnych. Nie budzi zastrzeżeń stanowisko, iż regulacja dopuszczająca rozłożenie dopłat lub spłat na raty wyłącza zastosowania ogólniejszej normy wysłowionej w art. 320 k.p.c. Na tej ostatniej podstawie sąd jest z kolei władny rozłożyć na raty inne świadczenia zasądzone w postanowieniu działowym.

W judykaturze panuje zapatrywanie, że władza dyskrecyjna sądu w kształtowaniu sposobu zapłaty dopłat lub spłat jest bardzo szeroka. Ustawodawca pozostawił bowiem sądowi decyzję co do sposobu zapłaty spłaty/dopłaty, w tym rozłożenia jej na raty. Nie wskazał przy tym kryteriów zastosowania tej regulacji. Art. 212 k.c. nie pozwala jedynie sądowi na możliwość zaniechania zasądzenia spłaty ani obniżenia jej wysokości wynikającej z wartości udziałów (por. post. SN z 25.5.1998 r., I CKN 684/97, Legalis). Rozkładając jednak spłatę/dopłatę na raty sąd musi wziąć pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w szczególności sytuację majątkową zobowiązanego i uprawnionego. Jak wywiódł SN w postanowieniu z 12.4.2001 r. (II CKN 658/00, OSNC 2001, Nr 12, poz. 179), konstytucyjna zasada równej dla wszystkich współwłaścicieli ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 2 Konstytucji RP) wyłącza oznaczenie terminu i sposobu uiszczenia spłaty bez uwzględnienia uzasadnionego interesu dotychczasowego współwłaściciela uprawnionego do tej spłaty.

W ocenie Sądu Okręgowego sposób rozłożenia przez Sąd a quo zasądzonych świadczenia z tytułu spłaty na raty uwzględnia całokształt okoliczności sprawy, w tym uzasadniony interes osoby uprawnionej i zobowiązanej. W szczególności Sąd I instancji trafnie przyjął, że uczestnik jest w stanie uiścić zasądzoną dopłatę w terminie 3 miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia, zaś rozłożenie świadczenia na raty byłoby sprzeczne z prawem wnioskodawczyni do niezwłocznej zapłaty świadczenia. Nie budzi wątpliwości stanowisko, że uczestnik miał wystarczająco dużo czasu, by przygotować się do uiszczenia zasądzonej dopłaty w krótkim terminie po zakończeniu postępowania sądowego. Określony w postanowieniu termin 3 miesięcy pozwala jemu dodatkowo - o ile nie zadbał o to wcześniej - uzyskać na ten cel stosowne środki, wykorzystując swoją zdolność kredytową. Z drugiej strony za zasądzeniem całej kwoty dopłaty jednorazowo przemawia trudna sytuacja mieszkaniowa i materialna wnioskodawczyni. W rezultacie także zarzut apelującego naruszenia art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 3 k.c., nie zasługiwał na uwzględnienie.

Z podanych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji w punkcie 1 (pierwszym) na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zaś o kosztach postępowania odwoławczego (pkt 2) rozstrzygnięto w myśl art. 520 § 1 k.p.c., uznając, że in casu nie zachodzą przesłanki do odstąpienia od reguły orzekania o kosztach w postępowaniu nieprocesowym, zgodnie z którą każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

/SSO Włodzimierz Jasiński/ /SSO Marek Lewandowski/ /SSO Marek Paczkowski/